

KNIHY KNIHOVNY KUNŠTÁTSKÉ

V současné parlamentní demokracii jsou pravice a levice dva shodné stánky prodávající buřty. A je to buřt, co si vyberete: Tam dávají víc hořčice, tam plesknou víc kečupu. Tak nějak se v devadesátých letech o politických poměrech (nejen!) v Německu vyjádřil básník Heiner Miller. Nebyla ale Evropa vždy územím permanentních jarmarků, bierfestů, matějských, buřtů, piv, víneček, palačinek s brusinkami a koaličních smluv...

Georg Büchner (1813 – 1837) student a už v třidvaceti letech docent medicíny, dokázal za velmi krátký čas vytvořit dílo, jež v jeho století nemá obdoby. Jako jedenadvacetiletý založil v Giessenu ilegální revoluční organizaci Společnost pro lidská práva. Vydal leták *Mír chýším! Válku palácům!* v němž dávno před anglickým vynálezem statistiky pracuje důsledně se statistickými údaji a nekompromisně útočí proti „zákonným lupičům a vrahům“, vládě tehdejšího Hesenska. Büchnerovi přátelé byli pozatýkáni a umírali v kriminálech. Büchner uprchl do Curychu. V té době napsal tři hry: *Dantonova smrt*, *Leonce a Lena*, *Vojcek*, patřící dnes k repertoáru světových divadel a dále mistrovskou psychologickou prózu, jednu z básnicky nejnaléhavějších novel německé literatury *Lenz*, líčící postupující duševní chorobu básníka J. M. R. Lenze. Nad genialitou Georga Büchnera odborníci žasnou, jeho dílo se zcela vymyká kontextu první poloviny devatenáctého století, jde proti romantickým iluzím současné literatury a učení Kanta a Fichta. Bývá nazýván prvním expresionistou osmdesát let před expresionismem. Büchner se věnuje rovněž překladům z francouzštiny (Hugo), napíše prózu o renesančním hédonistovi a autoru pornografických knih Pietru Aretinovi, kterou však jeho snoubenka Minna po jeho smrti ke škodě světové literatury spálí. Prudérnost tak ničí skvost a poslední práci, kterou autor stihl napsat. Jeho čas vypršel. Jeho posmrtná sláva může začít. Náhlá smrt, zřejmě na tyfus, přerušuje nadějnou uměleckou dráhu Georga Büchnera na samém jejím počátku. Umírá jako třidvacetiletý 19. února 1837 v Curychu. Veškeré jeho dílo kongeniálně přeložil Ludvík Kundera.

BÜCHNER Georg: Dílo, Odeon 1987